

RAHANDUSMINISTEERIUM

Mida uut on oodata riigihangete seadusest?

Kristel Mesilane

16.06.2016

Uued riigihangete direktiivid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta;

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta;

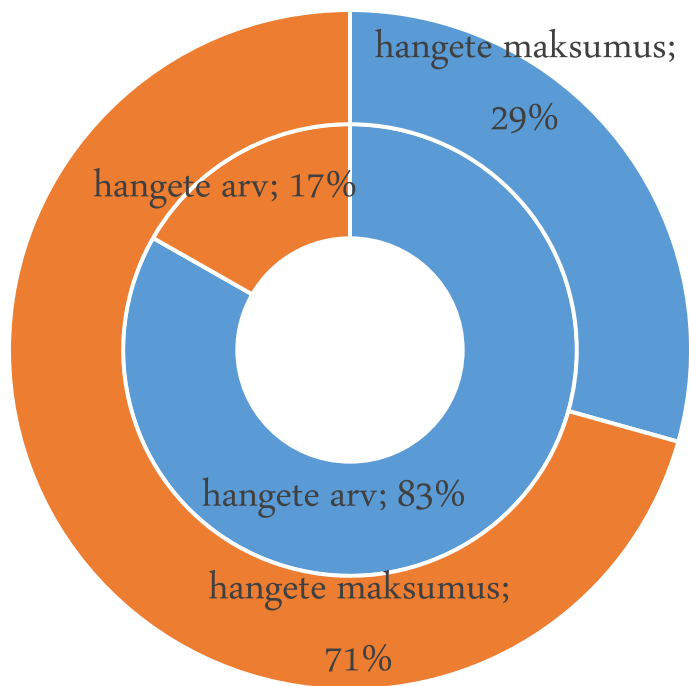
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ.

Veel direktiive

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde, ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ;

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/66/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiiv 89/665/EMÜ ja 92/13/EMÜ riigihankelepingute sõlmimise läbivaatamise korra tõhustamise osas.

Riigihangete maksumus ja arv

■ Alla rahvusvahelist piirmäära

■ Üle rahvusvahelise piirmäära

Eelnõu ettevalmistamine

- kaasati üle 50 erineva huvigrupi (nii pakkujate kui ka hankijate esindajad);
- eelnõu teksti koostamist alustati 2014. aasta suvel, kooskõlastusringile ja avalikule konsulteerimisele esitati esmakordselt 2015. aasta mais;
- Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks esitati eelnõu 2015. aasta novembris ja teistkordselt 2016. aasta veebruaris;
- Vabariigi Valitsus kiitis eelnõu heaks 31.03.2016 istungil ning Riigikogus algatati eelnõu 4.04.2016.

Eelnõu menetluse hetkeseis

Majanduskomisjoni istung 18.04.2016

Esimesel lugemisel Riigikogu saalis 11.05.2016

Majanduskomisjoni avatud istung huvigruppidele 17.06.2016

Muudatusettepanekute tähtaeg 10.06.2016

Direktiivide otsekohaldamine (1/3)

C-26/62 Van Gend en Loos vs. Administratie der Belastingen

Eeldused:

- 1) direktiiv pole tähtaegselt üle võetud;
- 2) direktiivi säte annab liikmesriigi isikule õigusi, mis liikmesriiki kohustavad;
- 3) direktiivi säte on sisult piisavalt selge, tingimusteta, täpselt määratletud, ei vaja siseriiklikult konkretiseerimist.

Direktiivide otsekohaldamine 2/3

- direktiivid on otsekohaldatavad alates kohustuslikust ülevõtmise tähtajast 18.04.2016;
- otsekohaldatavus on võimalik vaid rahvusvahelist piirmäära ületavate hangete puhul;
- võimalik kohustus direktiivide teatavate sätete vahetuks kohaldamiseks laieneb riigihangete kontekstis hankijatele, sh ka võrgustiku sektori hankijatele.

Direktiivide otsekohaldamine (3/3)

Võimalikud sätted:

Maksuvõlg – pakkuja võib ära tasuda

Heastamine – võib nõuda hindamist

Minimaalne aastakäive – võib vaidlustada nõude

Hankepass – hankija peab aktsepteerima

Sotsiaal- ja eriteenused - avaldamiskohustus

Kontsessiooni eeldatav maksumus – 20% reegel

Riigihanke piirmäärad

Asjad, teenused ja ideekonkurss: **60 000** eurot

Ehitustööd, kontsessioonid, kaitse- ja julgeolekuvaldkonna lihtsustatud korras tellitavad teenused: **300 000** eurot

Sotsiaal- ja eriteenused alates rahvusvahelisest piirmäärast:

750 000 eurot

Piirmäärad: lihthankemenetlus

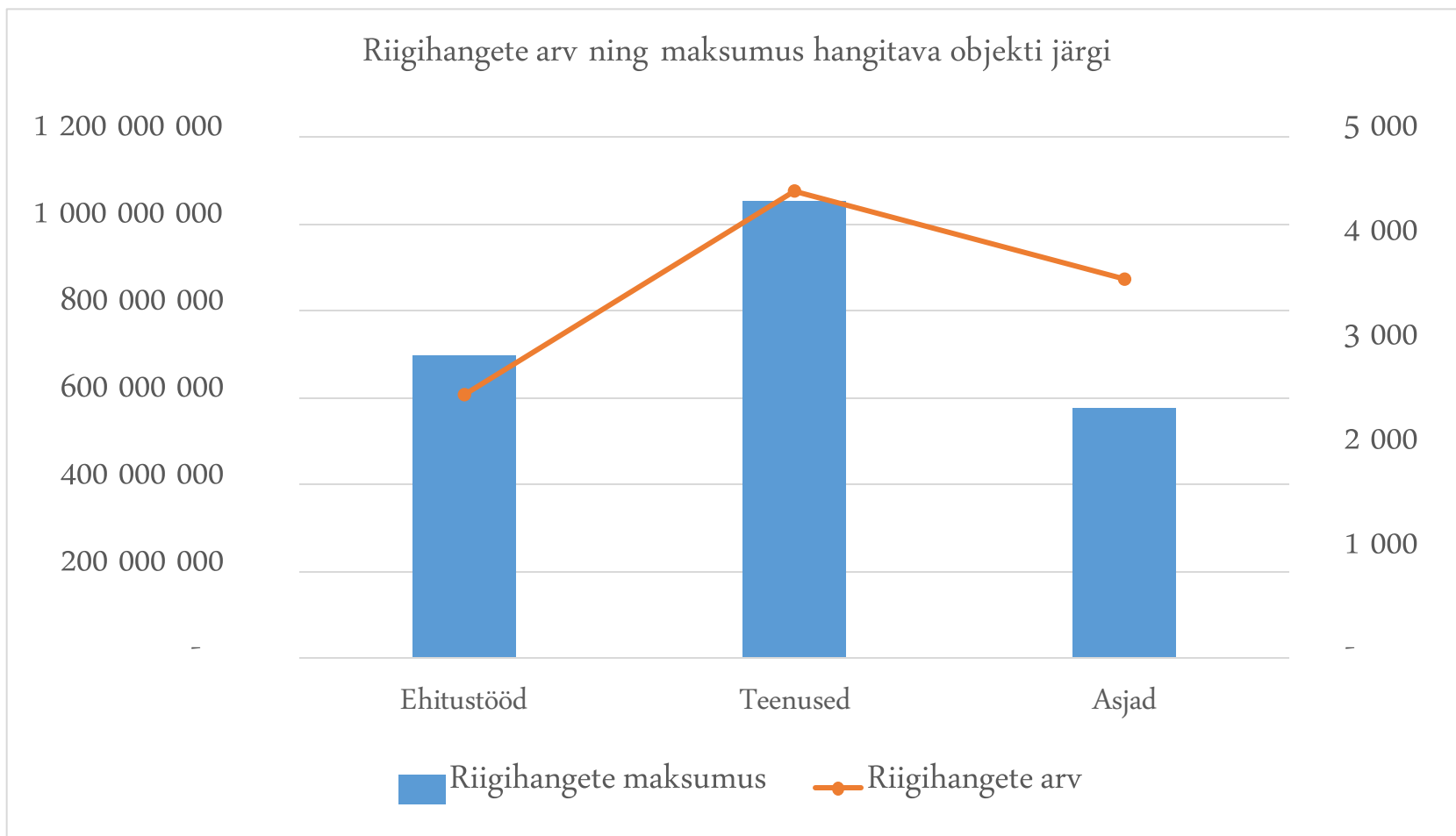
Asjad ja teenused: **20 000** eurot

Ehitustööd, teenuste kontsessioonid, võrgustikusektori asjad ja teenused, kaitse- ja julgeolekuvaldkonna asjad ja teenused:

60 000 eurot

Kaitse- ja julgeolekuvaldkonna ehitustööd, võrgustikusektori ehitustööd: **300 000** eurot

Riigihangete arv ning maksumus hangitava objekti järgi

Olulisemad muudatused (1/4)

- E-riigihanked
- Hankepass, pöördmenetlus
- Keskne hankimine
- Sotsiaal- ja eriteenused
- Kontsessioonilepingu sõlmimise menetlus

Olulisemad muudatused (2/4)

- Kõrvaldamise alused:

- maksuvõlg lähtuvalt MKS-st
- eelnevate hankelepingute rikkumine
- kohaldatavad ka alltöövõtjatele, tuginemine
- heastamine

Olulisemad muudatused (3/4)

- Hindamiskriteeriumid:
 - keskkonna-alased või sotsiaalsed aspektid
 - hankelepingut täitvate isikute kvalifikatsioon ja kogemus
 - olelusringi kulud, keskkonna-alased välismõjud
 - fikseeritud hind või kulu

Olulisemad muudatused (4/4)

Hankelepingute muutmine

- *de minimis* klausel
- hankelepingu enda tingimuste alusel
- täiendavad hanked
- ettenägematud asjaolud
- pakkuja asendamine
- ebaoluline muudatus

Kvalifitseerimise tingimused

- Sobivus tegeleda kutsetöoga: registreering, tegevusluba, eriluba, kuulumine organisatsiooni.
- Netokäibe piirang: kahekordne hankelepingu eeldatav maksumus.
- Teenuseosutaja, töövõtja enda või ettevõtja juhtkonna haridus ja kutsekvalifikatsioon, kui seda ei kasutata pakkumuse hindamise kriteeriumina.
- Kontrollitakse kõrvaldamise aluste puudumist ka isikul, kellele pakkuja või taotleja tugineb.

Kõrvaldamisest üldiselt 1/2

- süütegudest kohustuslikke kõrvaldamise aluseid rakendatakse kuni isiku karistusandmed ei ole karistusregistrist kustutatud või karistus on kehtiv, kuid mitte pärast viie aasta möödumist süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisest
- kohustuslikke kõrvaldamise aluseid ei pea kohaldama kui hankelepingu sõlmimine on hädavajalik ülekaalukast avalikust huvist tuleneval põhjusel ja pakkuja või taotleja kõrvaldamisel jääks hankeleping sõlmimata

Kõrvaldamisest üldiselt 2/2

- kõrvaldamise alused jagunevad jätkuvalt kohustuslikeks ja valikulisteks;
- ettevõtja kinnitab kõrvaldamise aluste puudumist või esinemist hankepassis. Kõrvaldamise aluse esinemise kinnitamine tuleb kõne alla heastamise puhul;
- hankija teeb jätkuvalt hankemenetlusest kõrvaldamiseks põhjendatud otsuse ja esitab selle kolme tööpäeva jooksul riigihankesosalevale ettevõtjale
- kehtiva seaduse kohaselt saab kõrvaldamise alus esineda pakkujal või taotlejal või tema seaduslikul esindajal. RHS-i eelnõu määratleb vastavad subjektid kui ettevõtja või tema haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liige või muu seaduslik või asjaomase riigihankega seotud lepinguline esindaja.

Kohustuslikud kõrvaldamise alused 1/2

Kehtiv RHS § 38 lg 1

- 1) kuritegeliku ühenduse organiseerimine või sinna kuulumine
- 2) riigihangete nõuete rikkumine
- 3) kelmus
- 4) ametialane süütegu
- 5) rahapesualane süütegu
- 6) maksualane süütegu
- 7) vabadusvastane süütegu
- 8) inimkaubandus
- 9) seadusliku aluseta Eestis viibivale välismaalasele töötamise võimaldamine

RHS eelnõu § 95 lg 1

- 1) kuritegelikus ühenduses osalemine
- 2) aususe kohustuse rikkumine
- 3) korruptiivne tegu
- 4) kelmus
- 5) terroriakti toimepanek
- 6) muu terrorikuritegu, sellele kihutamise, kaasaaitamine, katse
- 7) rahapesualane süütegu
- 8) terrorismi rahastamine
- 9) seadusliku aluseta Eestis viibivale välismaalasele töötamise võimaldamine

Kohustuslikud kõrvaldamise alused 2/2

Kehtiv RHS § 38 lg 1

- 10) pankrot
- 11) likvideerimine
- 12) äritegevuse peatamine
- 13) sundlikvideerimine
- 14) riikliku või kohaliku maksu või sotsiaalkindlustuse makse võlg
- 15) lubamatud ühispakkumused
- 16) valeandmete esitamine

RHS eelnõu § 95 lg 1

- 10) laste tööjõu kasutamine
- 11) inimkaubandusega seotud tegu
- 12) riikliku maksu, makse või keskkonnatasu maksuvõlg või maksu- või sotsiaalkindlustusmaksete võlg
- 13) rahvusvaheline sanktsioon

Valikulised kõrvaldamise alused 1/2

Kehtiv RHS § 38 lg 2

- 1) raske süüline eksimus kutse- või ametialaste käitumisreeglite vastu
- 2) kõrvaldamise aluste puudumise kohta nõutud andmete või dokumentide esitamata jätmine
- 3) teavitamata jätmine muutustest kohustuslike kõrvaldamise aluste esinemise osas
- 4) pakkumuse koostamisel on osalenud hankijaga seotud isik

RHS eelnõu § 95 lg 4

- 1) kohaliku maksu maksuvõlg
- 2) keskkonna-, sotsiaal- või tööõiguse kohustuste rikkumine
- 3) pankrot
- 4) likvideerimine
- 5) pankroti või likvideerimismenetluse algatamine
- 6) äritegevuse peatamine
- 7) raske eksimus ametialaste käitumisreeglite vastu
- 8) konkurentsi kahjustav kokkulepe
- 9) vältimatu huvide konflikt

Valikulised kõrvaldamise alused 2/2

RHS eelnõu § 95 lg 4

- 10) pakkumuse koostamisel on osalenud hankijaga seotud isik
- 11) eelnevate hankelepingute oluline või pidev rikkumine
- 12) kõrvaldamise aluste või kvalifitseerimise tingimuste kohta valeandmete esitamine või nende kohta nõutud andmete või dokumentide esitamata jätmine
- 13) eksitava teabe esitamine hankija ebakohaseks mõjutamiseks
- 14) tegutsemine eesmärgiga saada konfidentsiaalset teavet
- 15) maksualased süüteod
- 16) taotluse või pakkumuse esitamise õiguse puudumine

Valikulisi kõrvaldamise aluseid kohaldatakse hankemenetlustes, mis on alanud kolme aasta jooksul teo toimepanemisest või aluse esinemisest arvates

Vaidlustusmenetlus 1/3

- regulatsiooni muutmise eesmärk ületada senised kitsaskohad ja muuta menetlus VAKOs sarnasemaks kohtumenetlusele;
- vaidlustuse objektid ei muutu – vaidlustada saab nii hanke alusdokumente kui ka hankija otsuseid;
- riigilõivud jäävad samaks;
- kaebuse sisunõuded sarnaselt HKMSile;
- sisuline otsus 30 päeva jooksul puudusteta vaidlustuse laekumisest arvates.

Vaidlustusmenetlus 2/3

Tähtajad 1/2

- üldine vaidlustustähtaeg on endiselt 10 päeva õiguste rikkumisest teada saamisest alates;
- lisandub eriregulatsioon lihthangete jaoks - 3 tööpäeva;
- riigihanke alusdokumentide puhul loetakse teadasaamiseks elektroonilist avaldamist või muul juhul alusdokumentide edastamisest;
- vaidlustus alusdokumentide peale peab olema esitatud hiljemalt kolm tööpäeva enne hankemenetluses osalemise taotluste, pakkumuste või ideekavandite esitamise tähtpäeva;

Vaidlustusmenetlus 3/3

Tähtajad 2/2

- kahju hüvitamise taotluse võib VAKOle esitada ühe aasta jooksul hankelepingu sõlmimisest arvates;
- vaidlustaja võib vaidlustuse nõuet või alust muuta või täiendada. Sellesisulised dokumendid peavad olema VAKOle laekunud hiljemalt kaks tööpäeva enne istungi toimumiseks määratud päeva või kirjalikus menetluses VAKO määratud täiendavate selgituste ja dokumentide esitamise tähtpäeval.

RAHANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

Kristel Mesilane

kristel.mesilane@fin.ee